

**CREATIVITY OF TETIANA EFTYMOVSKA
IN THE CONTEXT OF THE DEVELOPMENT
OF GRAPHIC DESIGN IN IVANO-FRANKIVSK**

**ТВОРЧИСТЬ ТЕТЯНИ ЄФТИМОВСЬКОЇ В КОНТЕКСТІ
РОЗВИТКУ ГРАФІЧНОГО ДИЗАЙНУ В ІВАНО-ФРАНКІВСЬКУ**

Diakiv M. V. Дяків М. В.

*Candidate of Art History,
Associate Professor at the Department
of Fine and Decorative
and Applied Arts and Restoration
Scientific Research Institute of Arts
of Vasyl Stefanyk Precarpathian
National University
Ivano-Frankivsk, Ukraine*

*кандидат мистецтвознавства,
доцент кафедри образотворчого
і декоративно-прикладного
мистецтва та реставрації
Навчально-науковий інститут
мистецтв Прикарпатського
національного університету
імені Василя Стефаника
м. Івано-Франківськ, Україна*

Динаміка світових тенденцій цифровізації мистецтва у всіх напрямках помітно змінила розвиток дизайну, і зокрема графічного дизайну. Історичні аспекти формування нової образної системи виникли від засобів комп'ютерної техніки, яка стала основним інструментом в руках митців. Якщо друга половина XX століття – це перший період розвитку пасивної комп'ютерної графіки (виконавець не міг керувати формуванням зображення), то вже на початку XXI ст. ілюстративна графіка дозволила художникам використовувати комп'ютер як інструмент для створення зображень. Дослідник комп'ютерної графіки Мацевко В.Г. виділяє основні прикладами систем, з якими працює сучасний дизайнер, а саме Illustrator, Corel Draw, Photoshop, Painter, 3DStudio MAX, Bryce 3D, Poser, PowerPoint, Hyper Method, Director, Free Hand, Premiere тощо [3, с. 23]. Наведені графічні редактори растрової та векторної комп'ютерної графіки з успіхом опановують івано-франківські дизайнери.

З початку 2000 років в Івано-Франківську виникають дизайнерські студії та фірми, що займаються розробкою продукції для поліграфії та реклами. Цьому сприяють низка факторів – освітні заклади міста випускають професійних дизайнерів, збільшується кількість замовників на продукцію графічного дизайну, поширюється екорух зі збереження сировини для виробництва паперу і тому цифрове зображення пріоритетно займає лідируючу позицію та презентується у соціальних мережах та інтернетресурсах. Сучасна людина є першим користувачем

продукції графічного дизайну, завдяки мобільним телефонам, планшетах і різноманітним персональним пристроям. Концепція цифрового зображення втілена у дизайні оформлення інтерфейсу, програмного забезпечення та сайтів.

Різноманітність цифрового зображення в наш час вражає динамікою появи все нових варіантів художніх образів. Цей процес розпочинався ще 20 років тому зі спроб талановитих митців втілити свої перші ідеї у новітньому виді мистецтва, що активно заповнив соціокультурний простір міста Івано-Франківська. На вилицях все частіше стали з'являтися яскраві, подекуди навіть занадто провокаційні реклами, стало модним замовляти цифрові ілюстрації до обкладинок сучасної літератури і навіть з'явився дизайн фото листівок. Мистецтво графічного дизайну стало необхідною умовою розвитку сучасного суспільства.

В дослідженні варто згадати про творчість Єфтимовської Тетяни Дмитрівни – івано-франківського графічного дизайнера та фотографа, яка родом селища Більшівці Галицького р-ну Івано-Франківської області (1974 р.н.). Зі спогадів дизайнерки дізнаємось, що захоплення мистецтвом виникло, коли вона отримала в подарунок від батька у 10 років фотоапарат.

Хоча мисткиня і не навчалась по спеціальності дизайн (Прикарпатському університеті ім. В. Стефаника, філологічний факультет, спеціальність «українська мова і література та німецька мова»), проте природжене відчуття композиції та колориту допомогли у її професійній діяльності дизайнера.

Працюючи в редакції газети «Нова влада», обласної газети «Тижневик Галичини» та видавництві «Лілея-НВ» Єфтимовська Тетяна здобула додаткові навички у роботі з оформлення друкованої продукції і тому з лютого 2007 року повністю перейшла на роботу у власній з чоловіком студії mAvik (www.mavik.com.ua) та займається дизайном поліграфії і розробкою веб-сайтів.

Єфтимовська Тетяна є автором візитних карток, логотипів, етикеток, календарів, ілюстрацій обкладинок книг, листівок, графічного оформлення сайтів. Особливої уваги заслуговують логотипи, що «є не тільки результатом образного, семіотичного рішення проектанта, але і складним з'єднанням ідеї з її матеріальним втіленням» [2, с. 74]. Логотипи авторки мають дві складові – це текст (назва) та візуальна фігура, що підтримує змістовне наповнення знаку. Ще й досі читачі журналу «Слово» мають змогу споглядати логотип за однойменною назвою цього видання спроектований Єфтимовською Тетяною. Концепція знаку закладена у смисловому поєднанні назви та символу Бога (хрест), що добре передає напрям видання. Світлі літери назви на червоному тлі фігуративно виділені та формують повздовжню

композицію, в центі якої в літері «о» введено знак «хрест». Якщо розглянути інші логотипи авторки то знаходимо не менш цікаві рішення, наприклад логотип для Лілії Литвиненко (логотип музично-мистецької студії) являє собою різновид лінгвістичного логотипу, «що формується зі слів, літер, цифр чи з їх комбінацій» [1, с. 162]. В композиції цього логотипу окрім характерного прописного шрифту використано рослинний знак-символ (стилізовану лілію) в першій літері, форма якої нагадує також музичний інструмент (арфу). Хвилясті, дугоподібні з напливами лінії логотипу відповідають мистецькому означенню діяльності власниці. Графічна манера подачі лаконічно увиразнює шрифтову назву та концентрує увагу на найважливішій інформації цього зображення.

Графічні образи інших логотипів Єфтимовської Тетяни не менш цікаві. Відштовхуючись від тематичної назви, дизайнерка розпрацьовує графічні символи – трансформує зміст в модель реально існуючого об'єкта. Зокрема, так виконані логотипи для салону-ательє «Тавіта-успіх» (назва означена в символі лані) та для паломницького інформаційного порталу «Паломник» (назва означена у фігурці чоловіка-паломника). Усвідомлення теми веде до гармонійної та логічної візуалізації образного знаку, що передає основні смислові поняття та в стилій формі розповідає про власника та його професійну діяльність.

Мистецька харизма авторки виявляється в створених нею обкладинках до книг – ілюстрація охоплює все змістовне наповнення тексту та покликана додатково зацікавити читача книгою. При цьому використовує два підходи – в першому створює образ за допомогою фото колажу, а в другому малює в графічному редакторі малюнок. З доробку Єфтимовською Тетяною знаємо такі її ілюстративні обкладинки, як «Von A bis Z», «Батурин», «Провінційне пекло», «Тільки Ісус», «Тримай мене, ковзанко» та інші. Дизайнер влучно подає асоціативні малюнки, що емоційно спрямовані на підсилення основних ідей літературних творів. Відчутна композиційна динаміка деяких ілюстрацій доповнена цікавими шрифтовими назвами та авторськими елементами.

Втілює авторські задуми в розробці етикеток, листівок, календарів, пропонуючи нестандартні художні рішення власного світобачення. Звертаючись до різноманітних тем індивідуалізує власну концепцію творчого ставлення до композиційного рішення.

Будучи однією з перших хто розвивав графічний дизайн у Івано-Франківську з початку 2000-х років, Єфтимовській Тетяні вдалось створити та реалізувати чимало вдалих проєктів пов'язаних не тільки з практикою в графічному дизайні, а й долучитись до теоретичного осмислення проблем цієї галузі сучасного мистецтва. Авторка долучилась у 2002 році до участі в Міжнародній конференції

християнських засобів масової інформації з доповіддю на тему газетної верстки, а у 2013 році презентувала свої роботи на персональній виставці фото та графічного дизайну у виставковій залі «Арт на мур» фортечної галереї «Бастіон» у Івано-Франківську [4]. В продовження виставки було організовано семінар на тему графічного дизайну, головною метою якого стало живе спілкування з глядачем та обмін досвідом.

Висновки. У мистецькому просторі міста Івано-Франківськ початку ХХІ ст. розпочались процеси активізації та розвитку дизайнерських практик, зокрема одним з найзатребуваніших став графічний дизайн, адже область його застосування – це різноманітна поліграфічна продукція. Професійно працює в галузі графічного дизайну Єфтимовська Тетяна, що долучилась до чималої кількості проєктів реалізованих в межах не тільки нашого міста, а й України в цілому. Твори авторки вирізняються креативними композиційними рішеннями, що до розвитку ідейної образності завдяки шрифтовому та графічному зображенню. Використаний нею аналітичний підхід в розробці прикметних знаків-символів є ще однією прикметною ознакою в роботі над логотипами, етикетками, обкладинками для книг.

Література:

1. Бистрякова В. Н., Оипчук М. В., Осадча А. М. Логотип у рекламі. Європейські перспективи. №1, 2017. С. 160 – 166.
2. Гніденко М. С., Колесніков В. В. Дизайн логопату як основи фірмового стилю. Вісник КНУТД. Серія «Технічні науки». № 1 (82), 2015. № 1 (82). С. 73–78.
3. Мацевко В. Г. Комп'ютерна графіка: Навчальний посібник. Чернівці: Рута, 2009. 343 с.
4. Тетяна Єфтимовська. Графічний дизайн – як одяг для думок. URL: <https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&url=https://gk-press.if.ua/x8712/&ved=2ahUKewjqkeGTm8D-AhWYyhv0HHQMFDTsQFnoECBcQAQ&usg=AOvVaw0Knh3HEoIP7km5idVXzAIL>